

EDINOST

Glasiló Slovenskega političnega društva za Primorsko

»V edinci je mož.«

«EDINOST» izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gl., za polu leta 3 gl., za četrt leta 1 1/2 gl. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnice, reklamacije in inserate prejemati pri opravištvu, via Torrente, »Nova tiskarna«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente«: »Nuova Tipografia«; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Evrope kolonijaska politika.

(Dalje.)

Od vseh narodov skoraj sami Rusi in Slovani na Balkanu nemajo potrebe iskati čezmorskih kolonij. Rusi uže zato ne, ker imajo neizmerno zemljišče v Evropi in še neizmernejše v Aziji, kder so Rusi mej tamošnjimi poludivjimi nomadskimi ljudstvi najboljši kolonisti in si z vsakim dnevom pridobivajo več tal in veljave.

Prav zato pa se noben drug evropski narod tako hitro ne namnoži, kakor ruski. V tem pogledu so edini nemški in francoski učenjaki.

Eden največjih francoskih učenjakov na polju narodnega gospodarstva Paul Leroy-Beaulieu je izdal leta 1882. knjigo pod naslovom: «De la colonisation chez les peuples modernes». V tej knjigi je čitati mej drugim:

V začetku XX. stolet. bode imela ruska zemlja 120 mil. jako rodovitnih prebivalcev, kateri bodo prebivali na neizmernih prostorih. Poleg Rusov bodo šteli Nemci z avstrijskimi Nemci vred blizo 60 milijonov, kateri se bodo naslanjali na še drugih 30 milijonov nenemških Avstrijcev. 120 milijonov Anglo-Sasov bode raztresenih po najlepših krajih vsega sveta. Dostaviti je h tem velikim ljudstvom še ogromno prebivalstvo kineške države, katera bode do tistega časa gotovo vzbujena k novemu življenju.

Na strani teh kolosov, kaj bode Francija? Kaj jej ostane od vse nje nekdanje slave, njenega odločilnega upliva v Evropi? Nič drugega nego — spomin, ki bode vgasoval z vsakim dnevom.

Po tem vzdihu pravi Beaulieu: Francoska ima le eno sredstvo, da se obrani temu propadu, in to sredstvo je kolonizacija. Ako se Francoska precej ne poprime kolonizacije, pade v par stoletjih veliko niže, nego je padla.

Španjska, katera ima vendar še upanje, da se vzdigne po svojih kolonijah v južnej Ameriki. Kolonizacija je torej za Francosko prašanje življenja ali smrti.

Pod cesarstvom bi bila kolonizacija šla laže, nego zdaj, ali Napoleonidi so vedno iskali le slave v Evropi, vedno se vojskovali z bližnjimi državami, pa pozabili na pravo prihodnost Francije. Vsaka naša zmaga v Evropi je imela v nastopku propad naše vojne mornarice in naših starih kolonij, s tem pa smo tudi zgubili svetovno veljavo.

Na drugem kraju pravi Beaulieu, da je Francija zdaj sprevidela to veliko napako in da se vidi, da hoče to napako da le mogoče popraviti, kar je vse hvale vredno, ako tudi pozno.

Omenjeni pisatelj svetuje toraj pred vsem, da si Francozje ustanove veliko kolonijasko državo v Afriki in manjšo v Aziji. Naj se vsako leto, tako računji učenjak, 15 do 20.000 Francozov preseli v Afriko, to bi po enem veku ustanovilo na drugej strani sredozemskega morja drugo veliko francosko državo, ki bi bila po jeziku in mišljenju popolnoma naša, francoska.

Še boljše sredstvo za kolonizacijo, nego kolonisti, so kapitali, katerih ima Francija v obilici; ona ima uže 20 do 25 milijardov frankov po svetu in vsako leto se ta svota pomnoži za več nego eno milijardo. —

Naša kontinentalna politika mora biti odslej le difenzivna, kajti mi moremo lahko zunaj Evrope zadostiti našim opravičenim težnjam po razširjenju. Edino to je pravo naše započetje, katero nam Francozom narava odkazuje. Tako francoski učenjak.

Ne le Nemci, ampak tudi Francozi so torej spoznali veliko važnost kolonizacije, in baš to napotuje Bismarka, da se približuje Francozom, ker vidi uže naprej, da ni daleč čas, ko pridejo francoski in angleški interesi zunaj Evrope v navskrižje, in ko tudi Anglež in Rus v Aziji skupaj trčita; zvitilisa Bismark pa uže zdaj pripravlja Nemčijo na tisti čas, da tudi ona ne izide prazna iz velike praske zaradi kolonij. S kolonijaskim prašanjem pa Bismark tudi obrača vso pozornost velevlasti na druge dele sveta in tako toliko lažeje vtrjeva nemško preponderantno pozicijo v srednjaj Evropi.

Na vsak način je Bismarkova spretnost v tem obziru uže velikanska. Ni torej čudo, da avstrijski Velikonomci toliko prete se svojim Bismarkom; čudo pa tudi ne bi bilo, ako bi se avstrijska vlada z največjo močjo ustavljala nadaljnemu nemčevanju in v svojem interesu poprijela se v resnici Slovanom ugodne politike, ter iskala prijateljstva z drugo evropsko slovansko velevlastjo, katera edino more Bismarku in njegovim nastopnikom, ukazati: »do sem in dalje ne!«

Povrnovski se zopet k kolonijaskaj politiki, moremo izreči, da imajo Balkanski in tudi drugi južni Slovani še mnogo prostora v balkanskih, od naravse bogato obdarovanih deželah, da jim torej ni treba posebno misliti na kolonizacijo v drugih delih sveta.

Severni Slovani imajo pa za take potrebe ogromne dežele bratskega naroda, kateri ima, kakor smo rekli, največjo prihodnost v Evropi, katere prihodnosti mu niti Nemci ne odrekajo, in v tem obziru je pisal celo učenjak Friedrich von Hellwald v knjigi: «Soziale und politische Zustände in den Vereinigten Staaten», da ni mogoče, da bi se prebivalstvo zedinjenih ameriških držav tako močno pomnožilo, kakor trdijo nekateri pisatelji, ki so računili, da omenjene države do konca tega stoletja narastó na 100 milijonov prebivalcev.

Hellwald citira v podporo svoje trditve ameriškega pisatelja Francis A. Walkerja, kateri dokazuje, da se ljudstvo v severnej Ameriki prihodnja desetletja ne bo več primerno tako hitro množilo, kakor se je množilo do sedaj, katero pojemanje on pripisuje uprav zdaj vršečim se premembam socialnih moči in nagibom narodnega življenja, kateri nagibi so se začeli tudi v Ameriki širiti. Vsled tega je preračunal Walker, da konec tega stoletja bodo imele zedinjene države k večjemu 70 milijonov prebivalcev.

Hellwald pa dostavlja k temu, da se bode Ruski narod dosti hitreje množil, in da bode Rusija leta 1950, torej po 65 letih štela uže do 150 milijonov prebivalcev, od katerih bode 9/10 stanovalo v evropskih in le 1/10 v azijskih posestvih Rusije.

Ruska bode torej v istem času imela mogoče do 50 milijonov več prebivalcev, nego zedinjene države severne Amerike, akoprem so zadnje veliko večje, nego evropska Rusija, ker ta ima le 88278 geografičnih kvadratnih milj; mej tem ko merijo

PODLISTEK.

Ponedeljska pisma.

II.

Dragi gospod!

Ako je bil teden, kateremu sem posvetil svoje zadnje pismo, teden »krvave rihte«, tako moramo krstiti zadnji teden, »teden cikorije«. Ker pa je cikorija prišla do take veljave v mestu, kder se kava na debelo prodaja, toraj je to nekaj jako zanimivega in kaže, da Trst v resnici močno bolena. Za božjo voljo, v Trstu cikorija namesto dobre čiste kave!

Pri takih okoliščinah se vriva nam samo ob sebi prašanje: Kaj je prav za prav cikorija? Ker je kava draga, in je ubogi ne morejo kupovati, zmislil si je šentavi človeški rod, da je v Trstu tudi dosti gnjilih fig, starih piškavkih rožičev, gnjilih verzot, korenja, maronov, bukove, zelene, presence i. t. j., ako se te razne skazene rastline pekó in zdrobé, dajo črn prah, ki je sicer po zunanosti podoben kavi, ali okus, notranja vrednost te »dromezije« je majhna. To vam je torej cikorija, ki pač dopada ubogim »babam«, ali pravemu možu ne ugaja, ker za slabi in mu niti živcev ne razdraži, kakor prava kava.

Enako lastnost ima tudi društvo, ki se imenuje Cikorija, v tem društvu se nahajajo na priliko možje, katere spoznaš le po blačah in klobuku, da so možkega spola; ali bitja, ki jutri oporekajo to, kar so denes trdila, nemajo pravice do častnega

imena: »mož«. Slovenec ima stari izraz »figa mož«, in narod, gospod urednik, je prorok; naš narod je slutil, da se bode kedaj iz gnjilih fig delala cikorija, in ko je zvedel ta narod za društvo, v katerem se goji figamoštvó, brž je dal društvu ime »Cikorija«.

Ali cikorija se dela tudi iz takih maronov, iz takih verzot, iz take zelene, ki ni več za drugo rano, dela se tudi iz bukove in želoda in taka je še najboljša, ker pribaja s Kranjskega. In vidite, kako je Bog naključil, da se prava cikorija po snovih, iz katerih je napravljena, popolnoma ujema s »Cikorijo« sior Poldeta, sestavljena je iz Maronerjev, Verzot, Zelenov, Zabukovec, Presencev, s kratka, sam dober material za cikorijo. Ali ta cikorija ni za okoličane, ako jo bodo uživali, stisne jim čeva, ne bodo več za trpko delo in kedor se s cikorijo radi, propade gotovo fizično, dosledno tudi duševno. Okoličanu dajte ob delalnikih žgancev, ječmena, fižola, ob nedeljah pa košček mesa in glažek rujnega vinca, potem bode okoličan krepak na telesu in duši, — in tudi Trst reši fizičnega propada, kateri mu preti vsled razuzdanosti posebno onih krogov, ki so dali prvo snov za tržaško Cikorijo.

Ali snov za Cikorijo, dragi gospod, dala je tudi neka zaslužena nezaupnica okoličanov nekemu lordu. Iz tega lahko razvidite, kako si taki gospodje mislijo okoličane.

Nič nego cikorija naj bi bili, ali snov za slabe poslance, kateri le sebe in svojo čestihlepnost za-topajo. Ali ne zarudiš, ubogi okoličan, ko se svojimi očmi vidiš, kako te tujeji ponižujejo. Tebi, dragi okoličan, so Mavronerji (Švicarji), Consoli (Italijani) in mnogo drugih, ki se v me-

stnej dvorani šopirijo, tujeji; a Kraševci, Notranjec, sploh Slovenec pa je tvoj brat po krvi, po zgodovini, po veri!

Gospod urednik! domačinstvo Vam je gotovo še znano iz drugih krajev na Primorskem. In kaj mislite, kedo ga je vcepil našemu rodu? Nobeden drug, nego Lahoni. Pojte v Istro, tam kriče Iredentaši: »Fuori i preti Cranzil! Pojte v Gorico; tam je neki dan celo odličen Slovenec zapisal pod imena odbornikov goriške čitalnice: »O lbor kranjske čitalnice« in »Sior Michel« na Korenu vedno pridiga: »Se no fossin chej quattri Cragnolini«. V Kastvu so izdali reški lahoni parolo: »Fuori i Croati«. Tržaška »Cikorija« pa ima geslo: »Fuori i Cragnolini!« Povsod torej povdarjanje domačinstva. Ali katerega Slovenca zapeljejo taki glasovi? Lenuha v prvi vrsti. So namreč ljudje, ki mislijo, da bi se tudi brez dela lahko dobro živelo, in takemu lahko zatrobíš, da mu drugi pečene ptice izpred ust krađejo. — Pošten delalec mož se ne zgublja v take kvante.

Kde pa je doslednost! Nek Zabukovec, ki je pred leti prišel v Trst iz Blok, in katerega redé večinoma Brškice kruharice, ta mož najbolj dela za Cikorijo in pomaga »lor Poldoti kričati: »Fuori i Cranzil! Pa kaj bi te ljudi dalje našteval; skoraj vsi najljutejši Cikorjaši so bolj tujeji v Trstu, nego oni, katere hočejo poditi iz Trsta. »Ferri di bottega«, dragi gospod, in nič drugega; par poslancev išče volilcev; Cikorija po volitvi zgine, kakor kavra; delo pa dobo do prej ko slej vedno le tisti, ki so bolj delalni in razumni.

Sior Poldo bi bil res kaj vreden, ako bi prave tujeje iz Trsta izpodil, pa teh niti ne omenja. Ti tujeji so oni Furlani in Ita-

lijani, ki sem dohajajo iz kraljestva onkraj velike luže, in katere baš ljudje Poldotove stranke sem vabijo, ti delajo po magazinih, mej tem ko morajo pravi domačini od strani gledati. Bog je vedel, zakaj ni dal kosi repa, Sior Poldetu pa ne Cavourjevih talentov.

Pa tudi tržaški Iredentaši so toliko pametni, da so vedeli, koga so izpostavili nevarnosti, da se osmeši. V neke občini so bili skoraj sami »prefrigani« občinski odborniki, le eden je bil nekoliko »indietro colle carte«; prefriganci pa so prav tega izvolili za župana. Prav tako je sè Sior Poldotom. Ako pa Sior Poldo v resnici preskrbi vsem potrebnim okoličanom zadosti kruha in zapodi iz Trsta vse prave tujeje, h katerim štejem v prvi vrsti neavstrijske Furlane, potem porečem, da Sior Poldo ne švindlarji, in vpiše se v Cikorijo tudi vaš pokorni

Famulus Patronus.

Narodne pripovedke

iz Spodnje Štirske.

II.

Nekdaj je bil en oče, kateri je imel tri sinove, in ker se je oče uže postaral, razdal je vse svoje premoženje sinovom; drugega ni imel nego koso, kokota in mačka.

Najstaršemu je dal koso, srednjemu kokota (petelina), najmlajšemu pa mačka, to je bila njihova vsa dedina in s tem se napotijo po svetu, vsak v drug kraj. Najstarši pride tako daleč, da so uže znoži (vinjaki) travo podbadali. Ko jih zagleda, jim reče: Oj vi delavci! Kaj delate in kako

zedinjene države 142725 geogr. kvadratnih milj. (Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

V poslanskej zbornici državnega zbora se je 6. t. m. nadaljevala podrobna razprava o proračunu. Pri poglavju donesek k skupnim stroškom ž-li poslanec Haniš, naj se zveza z Nemčijo razširi na carinsko združbo ter naj se narodno-pravna zveza promeni v državno-pravno zvezo. Govorniku pa se je vzela beseda, ker se je zgubil v splošno razpravo. Pri naslovu: »osrednje vodstvo ministerstva notranjih zadev«, grajal je poslanec Heilsberg to, da je finančni minister v imenu vse vlade tako lepo govoril o prihodnosti ter očital vladi, da zatira Nemce (Oh, ubogi Nemci, kako ste vendar milovanja vredni, vedno in povsod ste zatirani, k malu boste popolnem zatrti in zadušeni, tako tožijo vedno vaši prijatelji, ki pa za vas še — manj skrbé, nego tisti, ki vas zatirajo! O tem ste se pač sami uže dobro prepričali, saj ko so bili na krmilu oni, ki zdaj tako solze lijo zaradi vašega zatiranja, takrat so vam ti prijatelji nakladali še hujša bremena ter si polnili žepe tudi iz vaših žuljav, a to se ve da, zdaj je to drugače, zdaj ste zatirani, ker se je zabil vaših prijateljev dandandni sod, v kateri ste jim tudi vi denar metali; hinc illae lacrimae, hinavci). Dalje je očital Heilsberg vladi, da nema nobene prave zveze v svojem poslovanju in da postopa nevljudno z delavci. Da, to je zopet velika Heilsbergova modrost. — Poprejšnja vlada je delavski stan tako zanemarjala, tako prezirala, tako zaničevala, da zanj v državnem zboru ni zinola ni ene besedice, da po upravnem potu zanj ni storila ne le nič, ampak da ga je na milost i nemilost vrgla v pogubno žrelo odedruhom — vsaj jasno pričá to od prejšnje vlade državnemu zboru predloženi in od prejšnjega državnega zbora sprejeti zakon, naj se poprej obstoječi zakon zoper odedruhe odpravi. Sedanja vlada in sedanja večina državnega zbora je morala zopet odedruhom mejo postaviti in mnogo družih zakonov se je moralo v poslednjih letih sklenoti v prid delavcem i nižjemu ljudstvu, da se kolikor mogoče nižje ljudstvo otme pogube, v katero ga je tirala Heilsbergova stranka; in še se za nižje ljudstvo mora mnogo storiti, da ne pade popolnoma v naročje odedruhom in judom, tako daleč so ga dotirali velikonemci, ti ljudski zveličarji, da se Bogu usmili! Res je sramota, da Heilsberg more kaj takega blestiti! — Grof Taaffe je na to očitiranje, kakor je uže njegova navada, prav zmerno, pa določeno odgovoril, da mora biti vladi dopuščeno, izreči svojo menitev o seda-

se mučite; jaz imam tako reč, da silno veliko travic naenkrate odreže; ali tega niso verovali, dokler ni pokazal, ter so za dragi denar koso kupili od tega sina, kateri je lepo erbijó (dedino) dobil za koso ter vesel se dalje napotil.

Drugi sin pa, ki je imel petelina, pride tako daleč, kder so jutranj »zoroj« (zarijo) z velikimi vrečami lovili in v »izbe« nosili; on jih vidi in praša, kaj delajo, da dirjajo z vrečami tako, obrnenimi proti vshodu? Oni rečejo, da jutranj »zoroj« lové. On reče: Jaz pa imam tako stvar, da vam zoroj póje; oni prosijo, naj to stvar, če jo ima, pokaže in proda, da mu jo dobro plačajo: No, če dobro plačate, pa jo prodam, in proda za drag denar petelina. On pa se vesel dalje napoti ter lepo erbijó seboj nese, katero je dobil za petelina. Petelin pa še dandandnji »zoroj« póje: »kikeriki«.

Tretji, najmlajši, ki je imel mačka, tudi pride tako daleč, kder je vse polno miši in podgan gomazelo. Pride k nekemu grofi, kateri je prav takrat bil pri obedu in so mu miši v skledo silile, tolika množina jih je bila. Ta popotnik to vidi in reče: Jaz imam tako stvar, da vam vse miši in podgane v četrt ure pokolje. Grof pravi: da bi ti to imel, to bi pa kaj bilo! On pa mačka spusti, in za malo časa ni več nobene miši žive bilo. Ko tedaj grof to vidi, praša ga: Kaj hočeš ti za to stvar imeti? On reče: Kartoli mi daste. Grof da čudo penez, konja in voz, on pa se veseli, odpelje dalje; lepo doto (erbijó) je dobil.

Sedaj še le so se domislili, da so pozabili prašati, kaj tota stvar je; hitro pošljejo nekoga za ptujcem tega prašati; kaj bi jela ona stvar. Tujec reče: Miši in vse tisto, kar vi. — Temu hlapcu pa se je zadelo, da — miši pa žive ljudi.

njem stanju in bližnjem bodočnosti, in to priliko je porabila v splošnej razpravi. Da je to storil finančni minister, to nema nič v sebi, ker ministerski načelnik se ozira le na stvar in ima pravico pooblastiti za vladnega tolmača tistega tovariša, ki je v dotičnej zadevi najspodobniši ter jo lahko najkrepkeje zastopa. Sicer pa izreka grof Taaffe, da se on, kakor tudi njegovi tovariši, popolnoma ujema s tem, kar je govoril finančni minister, ali tudi le s tem, kar je on v resnici rekel, ne pa s tem, kar se mu od raznih strani podtika. Vzlasti pa se izjavlja ministerski načelnik z vsemi ministri proti temu, da vlada hoče vladati zoper Nemce. Predgovorniku dalje omenja, da enoličnost v upravi spoznava za potrebno; uprava je tudi enolična, posebno v primerljajih, kder so notranje zadeve posameznih kronovin v kakej dvombi, in se te najlažje branijo s to enoličnostjo. Nazadnje je ministerski načelnik Heilsbergove tožbe zavrnil ter naglašal, kolike težave prizadeva upravna preuredba. — Poslanec Roser je predlagal, naj se izda zakon zoper živinsko kugo. Poslanec Knotz, kakor glavni govornik je strahovito tožil, kako vlada zatira Nemce na Češkem (to je zdaj očenaš nasprotnikov, ker so z svojim umom obveseli na zadnjem zarezji). Govornik je dalje naglašal, da se bodo Nemci potezali za svoje interese v državnem zboru, dokler jim bo to v čast! (Kako blagodušje! ali so drugi narodi Nemcem podpetaji? — Uh, ta napuh!) Poročevalec Matuš je protivnikom na kratko, pa dobro odgovoril, in potem se je sprejel naslov »osrednje vodstvo«. Nazadnje je še poslanec Mauthner s tovariši interpeliral trgovskega ministra zastran težav pri izdavanju izvirnih spričal za izvažanje reži na Nemško.

7. t. m. se je nadaljevala razprava o proračunu. Poslanska zbornica je rešila več naslovov »ministerstvo notranjih zadev«. Pri naslovu »državna policija« je poslanec Schönerer — večni interpelant — navedel več pritožb zoper oviranje pravice združevanja in zborovanja. Ministerski načelnik Taaffe pa je prečital dotično prepoved ter izjavil, da je bila zakonita. Poslanec Schönerer pa je na to odgovoril, da poročilo, katero je grof Taaffe prečital, ni resnično, in vsled tega je Taaffe izrekel svoje obžalovanje, da se more gosposkam očitati, da so lažnjivo poročale ter se je zavaroval zoper tako dolžitev. Pri naslovu »javna varnost«, opazil je vladni komisar policijski načelnik Krtička nasproti očitanju, da dunajska policija postopa nevljudno, da se ona prizadeva izjemne določbe po mogočosti lajšati ter da posebno z rodbinam izgnanih človeški ravná. Potreba izjemnih določb pa se najbolj iz tega lahko posname, da je bilo v letu 1883 ranjenih 61 rednikov. V tej seji je tudi poslanec Franceschi s to-

Ko pride nazaj i to pove, vsi se uže bojé. Maček skoči na peč in začne: »Vrban skrbman peti. Pri tistem hramu pa je bil tudi eden Vrban — zdaj so vsi rekli: Vrban najprej pojé; hitro so mačka v klet zaprli, zatem klet zapalili, ali od velikega straha so pozabili »okenjak« zadelati; maček pa skozi »okenjak« vun »prasne« (skoči) in hajdi na hrúško za Vrbanom, kamor je Vrban pobegnol. Vrban, misleč, da sedaj »ga« — pojé, od velikega straha, skoči doli tako nesrečno, da se je ubil. — Vrban več ni — maček pa še dan danes živi — ter še zmirom pojé »Vrrrrban Skrrrbman«. — »Vrrrrban Skrrrbman«.

III.

Enkrat je neki mož stavlil v loterijo, in ko je šel stavit, vzame seboj veliko vrečo. On stavi številke, katere so se mu prejšnjo noč senjale — in loterist jih zapiše na »reškondo«. Sedaj, ko vidi da so številke, katere je stavlil, pisane, veli: Prosim, da bi mi hoteli polovico sedaj dati, in ostalo pa uže počakam. Loterijski uradnik se nasmije ter veli možu: Uže potlej vse doboste, ko številke pridejo, zdaj jih pa še ni. Vsi pričujoči pa so ga imeli za bebca. Bilo je namreč tam več stavcev, kateri so navadno v vsako stavo stavlili ter svoje krvavo za služene novce v loterijo znašali. Oni mož, pa, kateri je stavlil, reče: Tedaj pa naj vreča tu ostane. Za nekaj dni pa so bilvzdignene številke in prav njegove, vse so bile rudeče, ter je veliko denarja dobil in skoraj polno vrečo domu pricijazil. — In tako je iz tega bebca postal bogat gospod. — Tudi še dandandnji je dosti ljudi, kateri svojo srečo iščejo v loteriji — ali le redkokateremu je mila.

variši podal predlog, naj se zastavna pisma istrskega kreditnega zavoda oproste dohodnine.

V seji 9. t. m. se je razpravljalo proračun ministerstva za deželno bran. Poslanec Oberndorfer je priporočal začasno oprostitev edinih sinov kmetov, ki se ne morejo sami preskrbovati. — Pri razpravi proračuna naučnega ministerstva je predlagal poslanec Wildauer resolucijo, naj vlada na vseučilišči v Inomestu izvrši nekoliko novih stavb in naj za to zahteva potrebnih sredstev. Poslanec Adamek je naglašal, da vlada še vedno v vseh strokah poduka predstvo daje Nemcem v škodo Čehom ter je priporočal, naj se zboljša stanje suplentov. Poslanec Wagner s tovariši je predlagal, naj se sklene zakon, da se dohodnine oproste zastavna pisma bukovinske hranilnice. — Včeraj je bila zopet seja.

Biskup Strossmajer je izdal pastirski list, ki obseza šestdeset strani ter se peča izključljivo z slavnostjo svetega Metoda. V tem listu pravi on, da je neobhodna potreba, da se tisočletna svečanost smrti slovanskih apostolov porabi za združenje razcepjene cerkve; to je glavna naloga te svečanosti; on dalje pravi: Vsak stori Bogu milo delo, kder ide v Velehrad ali v Rim in tam moli za združenje in edinstvo krščansko slovanskega sveta.

Velika božja dobrotá in milost je nam še dodanašnjega dne ohranila staro pravico, da se slovanska maša po zapadnem obredu v slovanskem jeziku bere; ta sveti obred so stoletni napadi hoteli uničiti, ali pri vsem tem se še vedno glasi pri svetej maši, tudi v zapadnih delih naše domovine, slovanska beseda Bogu na čast, i na svetu ni več nobene moči, ki bi mogla v našej domovini oglušiti slovanski jezik v božjej službi. Ako mislim na to, spominjam se vedno svetega Metoda, ki je branil slovanski jezik pred papežem Ivanom VIII. — Molimo tedaj iz globokine našega srca in iz vse duše k svetima slovanskima apostoloma za pomoč in podporo, da se nam zagotovi ta sveta pravica, katera je bila nekdanj nam vsem lastna, in trudimo se, da poderemo tisto zagrajo, katero so nam bratom tuje roke postavile, da si zgledimo pot sloge in edinstvi v veri in cerkvi v našo blagost in tolažbo.

Ogerska poslanska zbornica je 6. t. m. soglasno sprejela načrt glede uredbe zgornje Donave.

Vnanje dežele.

V Bernu na Švicarskem sta se 9. t. m. odprla narodni svet in stanovski svet. Načelnika obeh svetov sta v svojih govorih odobravalá naredbe zveznega sveta zoper anarhiste ter izrekla, da je Švica sicer zavetje zaradi političkih načel proganjanih, nikakor pa ne zavetje hudodelcev in anarhistov.

V angleškej zgornjej zbornici je 7. t. m. Granville zavračal očitanje, da je angleška vlada zgubila zaupanje pri nemškem; on je naglašal, da ni nobene dežele, katera bi jako važno stanje Nemčije bolj uvaževala, nego Angleška, in toliko večje interese imati obe državi, ohraniti si dobre razmere, ker se hosti vprihodnje skoraj v vsakem delu sveta srečavali in skupno za trgovino in omiko delali.

O avfganskem prašanju se poroča, da je ruski poslanec angleškej vladi izjavil, da Rusija odkritosrčno želi, da se prijateljsko poboga glede avfganske meje. Poveljnik v srednjem Aziji je dobil ukaz, naj ne prodira dalje: vendar je prašanje, ali imajo Turkmeni svojo vojsko toliko v oblasti, da se obvaruje spopad z avfganskimi prednjimi stražami.

Iz Sudana se poroča, da je Mahdi zaukazal, naj se vojni tabor premakne izpred Kartuma v Metammeh, kamor se napoti Mahdi sam; on namerjava mesti Metammeh in Šendi, kamor držite skoraj vse ceste iz Suakima, Dongole in Kartuma, zelo utrditi ter tukaj pričakovati angleško vojsko.

Portugalsi so zasedli Kabendo v Afriki. S francoško-kitajskega bojišča se poroča, da so Francozi imeli 7. t. m. srdit boj s Kitajci v soteski Tuejenkvan. Sedemkrat so Kitajci napadli francoske utrdbe, ali vselej so bili z veliko zrubo odbiti. General Negrier je razrušil kitajske mejne utrdbe ter razstrelil kitajska vrata.

DOPISI.

Iz tržaške okolice, 9. marcija 1885. — Prúko sem imel zadnje dni nekoliko tržaško okolico pohoditi in se v posameznih vaseh pomuditi nekoliko časa. Ubral sem pot skoz sv. Ivan proti Bazovici in od tam sem krenol proti Ricmanjem. Ko sem došel v Bazovico, privezal sem si nekoliko dušo in hajd naprej v Gro-pado. Čul sem namreč, da se tamošnji mladeniči v družbi z Bazovci in Padričani uče petja in da imajo prav isti dan skušnjo. Nisem se nadejal, da se v tako odstranjenih vaseh nahaja toliko število in tako krepkih pevcev. Veselilo me je, ko sem stopil v sobo in videl tako navdušene za petje mej mladeniči. Res je, da se še le malo časa uče, ali to, kar so peli, peli so izborno, da se več zahtevati ne more. Nisem sicer rojen pevec, ali vendar toliko pa razločim, kaj je lepo ubrano petje in to sem takoj sprevidel, da se iz teh mladeničev napravi lep zbor, ki bođe ponos vseh treh vasi. — Predstavil sem se potem g. pevovodji A. Ražmu in mu mogel le mojo najsrčnejo zahvalo izreči za njegov trud, ki ga ima s podučevanjem petja. Nerad sem se ločil od tam, ker drage volje bi bil ostal še mej temi vrlimi pevci, ali čas mi ni dopuščal in moral sem se podvzati, da sem še za časa prišel v Ricmanje, ker tja me je vodila moja pot. Tudi tam sem čul, da imajo dobre pevce, ali prilike nisem imel jih slišati in uživati slasti petja. Pravili so mi nadalje, da je v Dolini močan pevski zbor, kojemu voditelj je mladi a za svoj rod navdušeni mladenič g. Josip Pangerc. Žal mi je bilo, da nisem imel prilike tega gospoda pobližje spoznati. Krenol sem potem na Katinaro in od tam v Lonjer.

Tudi tu sem bil iznenaden, ko sem čul peti lepo vrsto nožakov in mladeničev slovanske pesni, in nad vse sem bil pa vesel, ko so mi povedali, da so ustanovili svoje društvo pod imenom »Zvon«.

Tako je prav, rekel sem, tako hodete napredovati in si blažili srce, kajti kedor pojé, ta ne misli svojemu rodu zlo, ampak pesen ga navdušuje in vse slabe lastnosti izpodrine. Milo mi je pa bilo pri srci, ko sem se spomnil svojih domačih vasi po Gorenjskem, kako redko se pri nas nahaja v kakej vasi lepo petje. Človeku večasih uho boli poslušati take pesni.

Pridite se semkaj učiti, vi mladeniči, iz mrzlih gorenjskih pokraj in navzemite si vsaj nekoliko narodnega duha in odnesite nekoliko teh krasnih pesni, ki sem jih jaz tukaj čul.

Dalje me je moja služba vodila v osredje naše mile posestrine Istre. Če bolj sem šel v notranje kraje, bolj tužna, bolj zapuščena nam je uboga Istra. Tu gospodari puhloglavi Italijan in tare na vse mogoče načine ubogi slovanski narod. Povsod ga tlačijo k tlam, povsod mu zapirajo vrata, nikder nema prostosti, še duhovniki italijanski, ki bi morali biti vzor človečnosti, še isti ga slepe in le doblazženega (!) italijanskega jezika vodijo. No obupati pa vendar nisem hotel, da nam ta narod zatarejo, vsaj ga uže sto in sto let glodejo do kosti, in glejte, vendar je še tu, in vsak dan se bolj zaveda svoje narodnosti ter spoznava na širnem svetu bivajoče brate. To so mi dokaz govoril, koje sem imel s priprostimi, ali preproščnimi istrskimi kmeti. Bog da, da tudi tja prisije vsaj en žarek pravice. Upajmo tedaj vedno najboljše in krepimo naš narod, da se ne uda. Potovalec.

Iz Materije, 4. marcija. — (Solške in gospodarstvene zadeve). — Pri nas se ljudstvo pritožuje, da mora kazni zaradi šolskih zametov plačevati. Kdo je kriv? Lahko se umeje — roditelji, ki ne pošiljajo otrok v ljudsko šolo — in celo prejšnji krajni šolski svet, ki ni storil svoje dolžnosti, ker ni roditeljev opominjal, da je oster šolski zakon, da mora vsak otrok od 6. leta do 14. v ljudsko v šolo hoditi, ako ne, zapade kazni. Ne govorite: »Jaz ne bom ljudstva napadal radi šole«, ker se nočem ljudstva zamerjavati. Ni zadosti govoriti: Jaz sem naroden, tudi je treba žrtvovati za narod, ker šola je prvi narodni napredek.

V Materiji imamo vrlega in čislana učitelja g. D. on v šoli neutrudljivo podučuje otroke in celo kasno zvečer od 6. do 10. je podučeval odrasle fante in še celo stari možje so pristopili in obiskovali šolo; lepo je bilo videti, da je bila vsak večer natlačena šola, ker jih je prihajalo ogromno število, ker še stari možje bi se radi kaj naučili. Podučavalo se je: pisanje, branje, računstvo in celo kmetištvo in druge razne stvari. — Čast gosp. učitelju za njegov trud, in Bog daj, da bi nas prihodnjo zimo še podučeval! Z šolo bodi naroden napredek.

Vlani je bila spomlad jako lepa, sadje je posebno lepo cvelo, a žalibog v malo dneh je neki mrčes »Mail zmerika« kateremu tudi mali zimski padeč pravimo, uničil našo nado. Našemu kmetu bi se moralo svetovati, kako bi se ta mrčes odpravil, moje menenje bi bilo, da je najbolje v zimskem času z apnom pobeliti dehlo in večkrat zaporedoma, ker ta mrčes na pomlad iz zemlje po deblo na drevesa pleza in sad popolnoma uničuje.

Letošnjo zimo so zajci na sadju obilo škode storili, ker so mnogo cepičev popolnoma uničili. — Priporočam kmetu: Ako imaš plemenite cepiče, ki ti so posebno k sreči prirasli, in bi jih toraj rad občeval pozrešnih zmrzlikarjev, ali tudi gosenic, pomazi jim popke z voskom.

Materijec.

Iz Lokve na Krasu, dne 8. marca. — Dolžnost me veže nemudoma odgovoriti na dopis v Edinosti št. 17. t. l.: Predno pa zažnem, moram našemu ponosnemu, resnicoljubnemu pevcu nekoliko spregovoriti še o minolem božičnem petju, da je istina, pa nikakoršno hvalisanje gledé cerkvenega petja, ker trdi večina odličnih oseb v naši duhovnjiki, in iz bližnjih vasi, da odkar imamo v naši cerkvi lepo ubrane orgle, ni bilo še tako izvrstno lepo uvežbanega petja, kakor minole božične praznike. Tedaj spomnite se resnicoljubni pevec pregovora, ki pravi: »Vsak berač svojo mavho hvali.«

Zapomnite si, da meni ni mari za vaše belice, meni je mari za lepo ubrano petje, ker z mladimi, sposobnimi in združenimi močmi se more kaj narediti.

Vam resnicoljubni pevec tudi odkritosrčno povem, da se nikdo za moje kopito ne skriva.

Ker imam uže pero v roki, omeniti mi je še to, da so v bližnji Bazovici ustanovili novo pevsko društvo, znano mi je tudi, da temu društvu bude ime »Skala«, in to ime je najpripravnejše v kraju zgornje okolice, zato ker udje omenjenega, novorojenega pevskega društva žive v takem kraju, da, če stopiš na kakšen grič in se ozreš okoli sebe, tedaj vidiš na vse kraje sivi kraški svet z stenami in skalovjem obdan. Tedaj ni primernejšega imena temu novemu društvu, nego »Skala«. Pa še drug pomen, in še veliko važnejši ima beseda »skala«, to je vsacemu znano iz sv. pisma; naj bi društvo lepo svoje ime opravilo z dejanjem — in upamo, da se to tudi zgodi; naj bude ono skala tujemu navalu.

O srečna tista vas, koja ima v svojej sredi tako vstrajnostne in unete osebe za mili slovenski narod! Zdaj vidim, da je res ostal žarek svetoivanske »Zore« po nje zadnjih dveh prihodih v Bazovico, ter užgal srea rojakov našega naroda v Bazovskej župniji.

Torej želim iz srca tebi, novorojeno pevsko društvo, dober in trden obstanek tvojega novega delovanja.

Konečno želim, in vas »Skalaše« uljudno vabim, da bi naredili prihodnje poletje kakšen izlet k nam v našo bližnjo vas »Lokve«, da bi tukaj pri polnej kupci sladke bržanske kapljice povzdignoli krepke glasove majki Slavi, v prid in povzdigo našega milega slovenskega naroda.

Na koncu tega dopisa pa še želim, da bipo prihod v Lokve tega novorojenega pevskega društva v naši duhovnjiki le mrvica imenovane skale ostala, da bi se tudi pri nas ščasoma bolj gibal narodni čut, nego se dozdaj.

Naprej zastava Slave!

Lokavski mladenič.

Iz Logaškega okraja, dne 6. sušen. Draga mi »Edinosti« Sprejmi par vrstic v svoje predale, da bodemo premisljivali nekoliko slovenske »Čitalnice«. Ob kratkem hočem pojasniti, kako se nekje v slovenskej čitalnici vedo. Imel sem priliko pred malo časom, ko sem skozi Cerknico popotoval, obiskati Cerknisko »slovensko čitalnico«, a motim se — ne slovensko — ampak »nemško«. Jaz pravim nemško, ker družega v njej nisem slišal, nego le nemški jezik. Opazoval sem nekoliko časa, kakor ptujec, kdo so ti gospodje, ki v slovenskej čitalnici samo nemško govorijo, in zapazil sem, da so samo Cerkniški »velikaši«, namreč odborniki čitalniški. Jaz, ptuj človek, ki družega ne znam, razen materinega jezika, mislil sem si, tu ni moj dom, in hajdi dalje. Kadar bodem imel še priliko obiskati nemško čitalnico; pa uže se poročim, ali se je ta čitalnica poslovenila, ali pa še bolj ponemčila.

Domoljub.

Z Voloskega, 6. marca. — (Izv. dop.) — (Rabuka v našem okraju). — Kakor pri Vas v Trstu Cikorija, tako pri nas raje in raje Poreško lahonska svojat, katera ima svoje zastopnike na Reki in na Voloskem. Pri nas je nek doktor, ki ljudstvo na vse mogoče načine popihuje. — Taktika je pri nas tista, kakor v Trstu; lahoni hočejo sejati nemire in razkol med domačim hrvatskim ljudstvom. Ni davno, kar je ukazalo naše okrajno glavarstvo Kastavske občine, da izpostavi na svojih mejah mejne količe z napisom »U pograničnem kotaru« — »Im Grenzbezirke«. — To se je zgodilo in se je moralo zgoditi, ker so celo žandarje pošiljali, da nadzorujejo izvršitev dotičnega ukaza. — Ali zviti Iredentaši so porabili nedolžne napise v to, da ljudstvo begajo. — Poslali so mej ubogo, nevedno ljudstvo svoje emisarje in ti so ljudstvo natvezali, da so glavarji Kastavske občine prodali občino Hrvatom, ozroma Ogram, kateri so jo

spojili z vojaško granico; temu so dokazovali količi, ker na njih stoji »graničnem kotaru«; granica pomenja, »confini militari, in zato bodo morali oislej vsi Kastavci biti vojaki, vsak Kastavec možki boje moral plačati 5 for. glavnega davka, vsaka ženska pa 2 for., plačati da bo u morali od vsake živali, še celo od kokoši in jajc itd. Lahko je razumno, da se je ubogo, nevedno ljudstvo prestrašilo, ko je slišalo o tolikih bremenih. Reklo se je tudi temu ljudstvu, da so za to prodajo Kastavski prvaki dobili na stotisoče, celo do 1 milijon forintov. Emisarji so svetovali ubogim ljudem, naj pošljejo v Beč deputacijo do cesarja in zato se je uže začel nabirati denar. — Pobunjeno ljudstvo je zbog tega se silo odstranilo omenjene table, glavarstvo je vse to mirno gledalo. — 21. min. mes. je imel občinski zastop Kastavski sejo, pri kateri se je predložil račun za leto 1884. Agitatorji pa so ljudstvu pravili, da pri tej seji sklenejo prodajo občine in da je treba iti v Kastav k seji.

Prišlo jih je nad 100. — Seja se je začela, računji so se našli v redu. Ko je bilo to dovršeno, popraša vladni komisar, g. Sorli došlo množico, kaj da želé. — Zdaj se je začel hrup, nekateri so kričali, da nočejo biti prodani, da hočejo, da se odpuste občinski uradniki, odstranijo table itd. Ko jim je vladni komisar odgovoril, da so se table izpostavile na ukaz c. k. glavarstva, začeli so nadraženi kričati: »Kastavci so več bacili jednoga kapetana v lokvu, mogli bi i drugoga. Ko so prišli žandarji, da puntarje razpode, odgovarjali so jim: »na svojim smo, ne možete nas tjerati.« Žandarji, ki v drugih slučajih nadoj govoriti se seboj, pa so potem mirno gledali, kako je ljudstvo občinski zastop in vladnega komisarja insultiralo, niti zapisali si niso imen dotičnih izgrednikov. Dva dni zaporedoma so se potem vršili v Kastavu še hujši neredi, ali kljub temu, da je občinski glavar prosil pomoči, ni bilo žandarjev.

Rabukovci so zahtevali, naj se sprejmejo in protokolirajo njih zahteve, ki so blizo take le: V šolah naj se ne uči več hrvaščina, ampak kastavsčina in italijanščina; *) v cerkvi naj se ne pridiga več hrvaško, **) ampak po kastavsko; odstranijo naj se vse hrvaške zastave; občina naj uraduje italijansko, in še več enakih neumnosti. Vse te točke bili so primorani podpisati občinski odborniki, in ko je ljudstvo trjalo, da se izobesi črna rumeno zastavo, ali tudi ta jim ni bila prava. — Nadraženo ljudstvo je norelo več dni in še le ko je videl c. k. okrajni glavar, da se upor obrača tudi proti c. k. oblastnjam, začel se je nekaj gibati in je vso stvar izročil sodišču.

Enake stvari so se te dni godile tudi v Lovranu in celo na Veprinca, kjer ni mogel niti obde spoštovani č. g. župnik Zamlič, dež. poslanec, rabukovec pomiriti. — Vse je razburjeno in emisarji Lahonov ljudstvo še vedno dražijo. Vsled pritožbe na tržaško namestništvo od več strani je vendar došel sem ukaz, da je treba stvar preiskavati in iz Trsta so sem poslali preiskovalnega sodnika Letiča in avskultanta Rodeta, in nekatero hujše buntovnike so zaprli. — Dobro pa bi bilo, da bi dražilce Lahone zaprli, ali tem se nič ne zgodi. Vse pri nas poprašuje, zakaj ni glavarstvo tega neumnega punta uže davno zadušilo. Danes je stvar obrnena proti Hrvatom; ali ne bi se mogla tudi drugače obrniti, in kedo bi bil potem kriv strašnega prelihanja krvi? Peklene in nemoralni naklepi Lahonov baš se bodo še gotovo nad njimi maščevali. — Vidi na se, da je vse to začetek agitacije proti Vi-težiču, ker bližajo se volitve. Stvar se bode k malu ozbiljno raspravljala tudi na Dunaju v drž. zboru. — Treba je, da pride resnica na dan.

Domače in razne vesti.

Zadnje politične vesti. Poslanec dr. Dinko Vitezjič je te dni interpelliral ministra notranjih zadev zaradi neredov v Kastvi, Veprinca in Lovrani, prašal je ministra, ako so mu ti nemiri znani, in kaj misli učiniti, da bi se ne ponavljali, grajal je politične oblasti, ki niso teh neredov preprečile in precej zadušile in konečno je izrekel, da je pre-dobro znano, da so te nemire provzročili agentje istrskih Iredentašev, posebno pa nek zdravnik na Voloskem in nek inženir na Reki. To interpelacije so podpisali skoro vsi slovenski in mnogi česki poslanci.

Kakor pa smo povzvedeli bode tudi sodnijska preiskava na Voloskem spravila na dan, da so resnično Istrski Iredentaši uzrok rabuk v Istri.

C. k. eskadra je večeraj popolnoma ob 2^h, priplula iz Pulja pred Trst ter se tu zakotvila.

*) Tržaška tetka piše: italijanščina i nemščina.

**) Po Triesteri morda tudi nemško. — Krasen humbug. Ured.

V zadnji seji odbora društva »Edinosti« se je sklenilo mej drugem, da bode odbor imel v nedeljo 15. t. m. svojo sejo v zgornjih prostorih gostilne g. Ferluge v Greti, in v nedeljo 22. t. m. občni zbor pri Sv. Ivanu. — Dnevni red zadnjega se naznani prihodnji. Pri Ferlugi bodo v nedeljo peli tudi tržaški in rojanski pevci. Odslej bode odbor Edinosti imel vsako nedeljo svoja posvetovanja, pa vsakokrat v drugem kraju okolice.

Del. podp. društvu je podaril č. g. Karol Hut, ces. k. garnizijski kurat f. 2, za kar se mu zahvaljuje: Odbor.

Gospod E. Kramar, potovalni kmetijski učitelj za Primorsko, izvršil je te dni na Dunaju proforski izpit za višje kmetijske šole in sicer iz fiziologije in agrikulturne kemije. Čestitamo!

Slepljenja Cikorjašev. Cikorjaš Veceniet je bil te dni na Katinari in je tam nalovil nekoliko udov za Cikorjo, ali kako. Pred vsem jim je rekel, da je Cikorija za slovenske šole, in da bode tudi podpirala zahtevo okoličanov, da magistrat ž njimi občuje v slovensčini. Potem jim je rekel, da vsa javna mestna dela dobodo Cikorjaši, na posled jim je celo zagotovil, da napravi Cikorija velikansko veselico, da bode isti dan vsi Cikorjaši marširali skoz mesto in da bode vsak četrti nosil slovensko zastavo. To je pač slepljenje ljudi do skrajne meje. Tudi v Skednji je par protianih duš. Nek človek, ki svoje prepričanje prodaja, kakor trgovec svoje blago, dobro se je te dni spekel. Nek narodnjak je izpeljal to lisico, ki se vedno giblje v narodnih krogih, ko je videl, da zvitega prihuljenca ne spravi drugače na led, rekel mu je: »Veš kaj, jaz sem uže pri Cikoriji, pa nobeden ne zna za to. Tudi tebe vpišem, vse kar se dobi, je dobro.« In taki ljudje se štulijo, da so narodnjaki.

Tržaške novosti:

Sleparijati in neumnost. Nek Anton S., kmet v okolici, rojen v Montoni v Istri je predzadnje nedeljo pil v gostilni Cergola Miha pri Sveti Mariji Magdaleni zgornji. Kadar je bil čas za plačati, rekel je krčmarju, da naj mu upa onih 40 soldov, ker nema drobiža. Krčmar pa mu je na to odgovoril, da naj mu da debelo. — Anton S. na to potegne nek bankovec iz žepa in praša krčmarja, ako pozna pedesetake. Gostilničar vzame papir, ga le površno pogleda in spravi v listnik, pivcu pa odšteje f. 49.60 dobrega denara. — S tem jo pivec popiha. V ponelek krčmar prešteva svoj denar in si natančneje pogleda prejeti pedesetak. Ker pa je videl na mesto številko 50, visoko številko 50000 gl., pokazal je bankovec razumnejšemu prijatelju, g. N., kateri nam je to stvar povedal, in ta razložil debelo gledujočemu krčmarju, da to ni bankovec, ampak loz loterije »Kincsem«. — Prestrašeni krčmar je zdihoval potem več dni po svojih f. 49.60, toliko bolj, ker omenjenega pivca ni poznal. Ali zadnje nedeljo je prišel prav isti slepar sopet piti v krčmo Cergola, kateri pa je poslil precej po policijo. Zdaj sedi slepar in bode imel časa dovolj, da študira »Kincsem« loterijo. Ali ni lepa ta!

Samomor. Pismonoša Anton Pikel je šel večeraj zjutraj v Skedenj, k je došel na skalo, ki tam nadkrijuje morje, sklekel se je in skočil globoko v morje. Ljudjeso to videli, a ko so samomorilca izvlekli iz morja, bil je uže mrtev; finančne zadrege so nekda uzrok samomora. Uboga družina! — Govori se; da se je hotel usmrtiti z revolverjem v nekej gostilni v Gorici eden prvih trgovcev tržaških, in da so ga smrtno ranjenega tajno pripeljali v Trst. Ga pač ni mesta, v katerem bi se bil samomor tako voščil, kakor v Trstu.

Policijsko. 17letnega postopača R. S. ki je od svojih roditeljev ubežal, prijela je policija na prošnjo njegove matere. Grozil je domačim in tudi nekaj reči pokral. — 16letni slikarski učenec A. V. iz Trsta, je nečega svojega tovariša za gledališčem »Comunale« z nožem ranil in bil od policije prijat. Stariši, odgojujte bolj v krščanskem duhu svojo deca, da vam uže v mladih letih ne prične delati žalosti in težave. — Prijeli so tudi dva pijanca, enega v pivarni pri gledališču Armonia, ki je dal gostilničarju za kozarec piva zausnico, družega pa v nekej pivarni ulica Salice, ki je pak z nožem grozil krčmarju. To so pač nevarni pijanci. — Neznani tatovi so hoteli več vrednosti iz hiše št. 146 ulica Largo del Promontorio odnesti. Ali sreča je bila, da jih je nek stražnik prepoznal. Zbežali so in pustili še klobuk po vrhu. — Prijeli so kakih 15 postopačev, ki so preveč kričali po mestu in kalili javni mir. — 38letnega težaka F. F. iz Trsta je straža prijela prav na mestu tatvine. Hotel je v ulici della Cassa vlomiti v neko vratarjevo hišico, ter bil popolnoma pripravljen, da bode kradel. Straža pride in ga prime za ovratnik pa najd v lukojo. — 19letni mesar R. S. iz Trsta je bil prijat v ulici del Sapone, ker je nečega mehanika po nedolžnem napalu poškodoval. — Nečega 28letnega kočijaža in 29letnega sobnega slikarja je straža prijela, ker sta bila preveč natrkana in se z velikim hrupom po mestu vozila.

Perice okoličanke. »L'Adria« je te dni prinesla članek proti pericam v okolici, kateremu članku v sicer zmernem listu smo se jako čudili. Želeti bi bilo sicer, da bi se našlo za naše vrle in lepe okoličanke boljšega in lepšega posla, nego je pranje cap nekatero židovske, ne ravno posebno čiste in zdrave gospode, toda, ako bi teh peric ne bilo, izcimiti bi se morala v Trstu kuga od nesnage, in torej bi morala biti nekatera gospoda še hvaležna pericam, ki dobro in še preveč po cenji perejo. Neresnično je, da se okoličanska oblačiljo v žamet, da nosijo solnčnike in pihalke, on se je večinoma drže domače narodne noše. — Tudi ni pošteno, da se magistratove pijavke opozoruje, naj bi še uboge okoličanke perice obdačili. — To jajca je skoro gotovo kaka kukovica od Cikorije zlegla in po krivih potih vtihotapila v »Adria«.

Iz Rojana se nam piše. V nedeljo zjutraj sta šla zakonska Lopan iz hiše št. 219 v mesto po svojih opravilih. Pustila sta doma 10letnega sinka in triletno deklico. Zanesla sta se na dečka, da bode dovolj varoval malo sestrico, ali komaj sta oče in mati odšla, uže je potegol mej svoje pajdaše, da se malo poigra. Mej tem se je pa deklica igrala doma. Šla je k ognjišču in tam neskrbno igrala. Pomaknola se je preblizo ognja in unela so se jej krlica. Ubožica je tekla ven, ali obleka se je še bolj unela. Ko so prišli ljudje do nje, bila je uže vsa opečena in k malo potem je izdihnola svojo nedolžno dušico. Moj Bog! Vas starišev nič družega ne izuči nego nesreča sama. Ali ko je nesreča uže prišla, ne pomaga več nikako tarnanje. Ob času pazite na otroke, in ne puščajte jih brez varstva. To, dragi Rojanci, naj vam bode v svarilo.

Iz svetega Ivana nam pišejo: V nedeljo sta jih dva Cikorjaša dobro »sasala« v gostilni »Pri zvezdi«. Glasoviti Verzota je najprej v gostilni pridigal o Cikoriji, skoraj vsi nazoči pa so mu oporekali in ga imeli za norca; ko pa je šel po nekej potrebi na ulico pred gostilno, pretepel ga je nekdo tako, da je krvavel ter moral bežati proti domu, pustivši na bojišči nov klobuk in v gostilni svoje ženo. Kesneje je prišel s tremi stražniki nazaj v gostilno, a povedati ni znal, kedo ga je. Nek pajlaš Verzote pa je potem še razgrajal v gostilni, a ko je bilo ljudem zadosti, popadli so ga in mu usta skoraj razprali, potem pa ga vrgli na ulico. — Mi sicer ne odpravimo pretepelov, ali kedor išče, najde. Zakaj hodijo ti Cikorjaši dražiti mirne ljudi? To je lepa »Concordia«, to je »zizzanja« in »discordia«, katero sejejo »Judeži Iskarjoti« po okolici. Tudi v gostilni Ferlugovi v Greti so bili Cikorjaši tepeni. Če pojle to tako dalje, pridemo v kratkem do hujših rabuk, nego so bile leta 1868!

Ključ na Prelovcu mej Krepeljami in Vogelskim dolom je jako nevaren. Čudim se, da je prejšnji cestni odbor mogel tako delo odobriti, kder se še celó ob nemlem dnevu mnogo nesreč pripetuje. Kaj, ko bi zdajšnji cest. odbor pomogel, da bi se vozniki tej nevarnosti ognoli? — Sicer je jako teško v drugo izdajati denar po nepotrebnem, kar bi se bilo prej napravilo brez stroškov v občo zadovoljnost. Nekdo, ki je bil te dni v smrtnej nevarnosti na prav istem ključu.

»Ljudske knjižnice« izšel je peti snopič ter prinaša »Kratkočasne povesti«, zbral Lavoslav Kordež. Te kratkočasne povesti so: Dvorski. — Dvakrat vzdigneni zaklad. — Dekliški ropar. (Ljudska pravljica na Kranjskem). — Poštna hiša v stepi. — »Ljudska knjižnica« vredna je prav obile podpore, cena jaj je silno nizka, za četr let samo 48. kr., ali snopič po 6 kr. Slovenci sezite po tej lepej knjžnici.

Rabelj v službi nihilistov. Iz Moskve se piše: Pred nekolikim časom prišla je policija na to, da je od države nastavljeni rabelj Ivan Frolov uže delj časa nihilistom opravljal službo. Oj začetka je odločno tajil, a ščasoma se je vender udal ter povedal, da je bil z nihilisti v zvezi od časa sem, ko so bili obešeni morilci carja Aleksandra II., Rissakov, Mihajlov, Kibalčič itd. Dobival je od nihilistov po dve sto rubljev na mesec. Če je pa še kaj posebnega storil, kakor na primer, če je kakega nihilista iz ječe rešil, ali kake važne pisma policiji izmaknil ter izr čil jih nihilistom, dobival je še posebna plačila. — Frolova so v železje vkovali ter ga v moskovski kaznilnici zaprli.

Nesreče. 6. t. m. ponoči seje unel plin v premogiščih grofa Lariša v Karvinu na Moravskem, pri tej nezgodi je bilo usmr-

tenih 105 delalcev, ki so zapustili 43 udov in 79 sirot. — Tudi 6. t. m. je trčila francoska ladja »Tonquin«, ki je bila na poti iz Kardifa v Marziljo, da vkreca vojake, pri Malagi z neko drugo francosko ladjo ter se je potopila in je utonil kapitan in 23 mornarjev.

Tržno poročilo.

Kava — še precej obrajtana, cene trdne; menenje pa je, da se bode dobra tendenca v kratkem sopet umaknola slabšej. **Sladkor**. — Kupčija se sladkorjem se vidno zboljšuje, tendenca dobra, cene se polagoma pomikajo višje. **Sadje** — za pomeranče je mnogo prabnja; pri vsem tem so jako po ceni. **Olje** — cene jako trdne. **Petrolje** — slaba kupčija, cena je še vedno f. 9.25. **Domači pridelki** — fižol in maslo slabo obrajtano, cene nizke. **Zito** — tudi popolnoma zanemarjeno. **Seno** — dobro konjsko f. 1.30 do 1.50.

Borsno poročilo.

Tendenco borse je jako dobra, kurzi skoro vsih papirjev so sopet postali nekoliko viši.

Dunajska Borsna

dne 9. marcija.

Enotni drž. dolg v bankovcih	83 gld 65 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	84 » 20 »
Zlata renta	109 » 40 »
5% avst. renta	99 » 20 »
Delnice narodne banke	869 » — »
Kreditne delnice	302 » 75 »
London 10 lir sterlin	124 » 30 »
Napoleon	9 » 79 »
C. kr. cekini	5 » 81 »
100 državnih mark	60 » 45 »

Poziv.

Podpisani poziva s tem k rednej občnej skupščini »posojilnice in hranilnice v Kopru, vknjižene zadruga z neomejenim poroštvom«, vse njene članke.

Skupščina se bode obdržavala dne 26. marcija t. l. v Dekanih se sledečim dnevnim redom:

1. Odobrenje letnega računa.
 2. Izvolitev odbora in nadzorstva.
 3. Možni predlogi članov.
- Začetek o 10. uri popoldne.
Koper, 8. marcija 1885.

Odbor

posojilnice in hranilnice v Kopru, vknjižene zadruga z neomejenim poroštvom.

Javna zahvala.

Za mnogobrojne dokaze izkrenega sočutja dokazanega nam ob smrti našega nepozabljene očeta, oziroma soproga

Janeza Mahnič-a,
posestnika v Dekanih

in za mnogobrojno udeležitev mrtvaškega sprevoda, osobito pa prečastitim gg. duhovnikom, bližnjim in daljnim sorodnikom, prijateljem in znancom domačim in zunanjim, izreka s tem najiskrenejšo zahvalo žalojoča rodbina.

Medjunarodna linija

TRSTA VZI

NOVI-JORK

Iz Trsta v Novi-Jork naravnost.

Veliki prvorazredni parniki te linije vozijo redno v Novi-Jork in vspremajo blago in popotnike po najnižjih cenah in z najboljšo postrežbo. 6-6

V NOVI-JORK. Odhod iz TRSTA.

Parnik »Teutonia« v 25. dan marča. Popotniki naj se obrnejo na

J. Terkuile,
generalnega pasažnega agenta.

Via dell'Arsenale 13, Teatro Comunale v TRSTU.

Kajuta za potnike 200 gld. Vmesni krov 60 gld. Zaradi vožnje blaga obrne naj se na **Emiliano d' Ant. Poglajen,** generalnega agenta.

Postano.*

V »Edinosti« z dne 25. p. m. objavljeno je poslano od g. Antona Lenasita, kar je nekaj odgovor na dopis »z Notranjskega«, tiskan v

* Za takove članke je uredništvo toliko odgovorno, kolikor mu dotični zakon veleva. Uredn.

„Slovenskem Narodn“ št. 28 t. l. Ker pa g. Lenasi se ni posluševal čiste resnice ter zbadljivo sika na sl. vodstvo dež. sadj. šole na Slapu, kakor tudi na dotičnega odkritosrčnega dopisatelja, štejem si v sveto dolžnost, stvar nekoliko razjasniti.

Da bi bilo v gori omenjenem dopisu „mnogo laži iz hudobnega namena“, kakor se trdi v poslanem, tega pač nismo zapazili. Istina pa je, da se je ta dopis splošno od vseh tukajšnjih zavedajočih se kmetovalcev odobral. Radi tega se pa ni drznil nihče temu oporekati. Le edini g. Lenasi, je bil družega menjenja.

Slapskemu vodstvu se pač ni čuditi, ako se je izjavilo, da ni vedelo, kam na Hrenoviško županjo pisati. Županija je sicer v Hrenovicah, t. j. pisarna in tajnik sta v Hrenovicah, sedež župana je pa v poldrugo uro oddaljenej vasi Sajovče. — Je li to zakonito? — Zato je toraj opravičeno vprašanje, kamo naj se pošlejo mudna pisma, jeli na osamelo pisarno v Hrenovice ali na popotnega župana v Sajovče.

Čudno, smešno je, kako g. Lenasi porogljivo kaže na smet, koje je zapazil v očesu Slapskega vodstva, ker je zapisalo Prāvvald mesto Razdrto; hoda, kojega pa v svojem očesu vedno nosi, ne čuti. — Kedo v vsej županiji pa ljubi bolj nemščino, nego g. Lenasi?

V poslanem je nadalje čitati, da je g. župnik prinesel pismo, koje mu je pisalo vodstvo, k županiji še la v ponedeljek, da ta ukrene, kakor hoče. „županija je pa rekla, da je zamujeno“. Ako bi smel prašati, kedo pa je bil ta županija? Nam je znano, da g. župan Lenasi se nahaja pri županiji v občinskej pisarni le ob nekaterih četrtkih in pa nedeljah, za katere dneve dobi tudi plačilo, pred in potem se pa njega tam le malo kudaj vidi. Drugi pa nemate nikakor pravice županije zastopati, kar bi si vendar g. Lenasi mogel zapomniti.

Izmišljeno je, kar se v dotičnem poslanem trdi, da je namreč tedaj, ko bi se imela omenjena drevesca posejati, bila huda suša, da je primanjkovalo potrebne vode za kuho in pijačo. Jaz sem poslal po drevesca, katera so res uže zelenela, da, celo cvetlo jih je nekaj. Ali to, kakor izmišljena suša, ni nikogar plašilo; nabralo se je preobilo gospodarjev in na mah so bila vsa drevesca oddana in ako bi jih bilo še desetkrat toliko, pobrali bi jih bili še isti dan. Še za one vasi: Hrenovice, Veliko in Malo Brdo, kojim je bilo s prva to drevje odločeno, ne bi bilo zadostovalo. Vse to je živ ter jasen dokaz, koliko je resnice na g. Lenasitovem opravičevanju, najlepši dokaz so pa lepo rastoča drevesca sama, katera služijo v poduk nevesčim sadjarjem, da tudi uže ozelenela drevesca se dajo po poduku g. vodja Slapske šole z dobrim vspehom presajati.

Tudi moram tukaj izraziti, kar sicer ves svet ve, da namreč, smreka in lipa ne spadati mej sadno drevje — kde in kod pa raste teh tisoč drevesec?

Mogoče, da je g. župnik „izboren zgled v vseh strokah umnega kmetijstva“, ali komu ni v naših krajih dobro znano, da g. Eduard Dolenc, grajšček v Orehku, visoko prekosi mnoge druge, kar se tiče pospeševanja sadjarstva, gozdarstva in sploh umnega kmetijstva? Pa i mnogo drugih je v Hrenoviškej županiji, kojim je umno sadjarstvo in umno kmetijstvo veliko bolj poznato, nego pa g. Lenasi-ju, kateri hoče soditi o tej stvari, kar se pa tiče zboljševanje zemljišč sploh, zaslužji v prvej vrsti pohvalo g. Josip Dekleva iz Postojine, pa tudi g. Matevž Premrov z Ubelskega, ta dva sta veliko več novih njiv iz pašnikov napravila, nego jih ima gosp. župan Lenasi pred očmi. Pa za Boga, kaj je uže vsak izboren kmetovalec, kedor v svojo korist kak trn ali kamen raz svoje njive odstrani? No potem je umno kmetijstvo na Krasu in v Istri na največjej stopinji ter izbornih vzgledov tudi pri nas dovelj.

Naposled naj bode še g. županu Lenasitu povedano, da ako bode še primoran prijeti za pero, naj položi v to le resnico, ne pa neresnice. Jaz sem pa pripravljen postaviti v svojo svetilno električno luč, ako lojeva sveča ne zadostuje.

V Razdrtem dne 4. marca 1885.

Hinko Kavčič,
podžupan i svetovalec glavne obč

Svarilo.

Ker Jože Germek in njegov sin Filip iz Dobravlj, okraja Sežanskega, nemata nikakoršnega svojega premoženja in podpisani za nje ne plačam več kakor koli storjenih dolgov, svarim vsakogar, omenjenima karkoli prodati od njih kupiti, ali pa jima posoditi, ker bi svojega denarja ne mogel več dobiti.

Pola, 10. marca 1885.

Ioan Germek
c. k. pomorski župnik v. p.

Agencija za posredovanje
u službah i kod stanovanja

E. GEROMINI-JA

priskrbuje službe svake vrste u Avstriji i inozemstvu. Kupuje i prodava kuće, po najugodnijimi pogodbami. Piazza Ponterosso br. 2. l. kat.

Najboljši
papir za cigaretke
29-36 je pristai

LE HOUBLON

franc. fabrikat Cawleyev in Henryjev v Parizu
Stvari se pred ponarejanjem.

Pristen je ta papir za cigaretke le, ako nosi vsaki listek znamko: „LE HOUBLON“ in doljno zavarovalno marko ter signaturo.

Fac-Simile de l'Etiquette 17 Rue Béranger à PARIS

Tržaška hranilnica

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 soldov do vsacega zneska vsak dan v tednu, razun praznikov, in sicer od 9. ure do 12 ure opoludne. Ob nedeljah pa od 10. do 11. ure zjutraj. Obresti na knjižice 3%.

Plačuje vsak dan od 9. do 12. ure opoludne. Zneske do 50 gld. prav brecej, zneske od 50 naprej do 100 gld. je treba odpovedati en dan poprej, zneske od 100 do 1000 gld. z od povedjo 3 dni, čez 1000 gold. z odpovedjo 5 dni.

Eskomptuje menjice, domicilirane na tržaškem trgu po 3%.

Posojuje na državne papirje avstrijsko-ogrsko do 1000 gl. po 4%.

Daje denar tuli proti vknjiženju na posestva v Trstu, obresti po dogovoru.

Trst, 24. marcija 1883.

Svčarska ČOKOLADA
in
CACAO

iz tovarna
AMÉD. KOHLER & FILS v LA SANNÉ (Švica)
ustanovljene 1830 leta.

Odljkovano z medaljami prviga reda.
G-mezalni parafodovalec za Avstro-Ogrsko
L. H. BERNSTEIN na DUNAJI
IX. Berggasse št. 18.

Svčarska
ČOKOLADA
in
CACAO.

VELIKA PARTIJA ostankov sukna
(3-4 metre), v vseh barvah za cele možke obleke, pošilja proti povzetju po 5 gld. ostanek.

L. STORCH v Brnu
tvarina (sukno), koja se nebi dopadala, more se zamenjati.

Najceneje zdravilo. Dunaj, Vaše blagorodje! Vašo pošiljatev lekarničarja **R. Brandta** švicarske kroglice sem resnično prejel, za kar se Vam najsrčneje zahvalim z pristavkom, da je Vaše obče znano zdravilo proti vsem mojem pričakovanji izvanredno dobro vplivalo. Moja nesrečna sestra, ki jo uže 17. leto božjast muči, je primorana radi tega biti vedno doma, ker se pa jako malo po čistem zraku sprehaja, se ji sapa večkrat zapre, kar ji nezmerne težava provzroči. Vašim švicarskim kroglicam se ima zahvaliti, da jej bolečina brzo premine. Kakor se ne mejo švicarske kroglice (škatičice à 70 kr. v lekarnah) vsaki dan uživati, ampak v presledkih, se vse bolečine tako polagoma zgube, da se zdravje v tej zadevi popolnoma hitro povrne. Še enkrat se Vam zahvalim.

Vašega blagorodja hvaležno udani **F. Reinitz**, železniški uradnik II. Klosterneuburgerstrasse št. 1. Posebno paziti treba, da je na vsakej škatičici beli križ na rudečem polji z imenom R. Brandt. 3-6

LA FILIALE della BANCA UNION TRIESTE

s'occupa di tutte le operazioni di Banca e di Cambio valute.

a) Accetta versamenti in conto corrente: Abbuonando l'interesse annuo per Banconote

3 1/4 %	con preavviso di 5 giorni
4 %	" " " " " 12 "
4 1/4 %	" " " " " a sei mesi fissa

per Napoleoni

3 1/4 %	con preavviso di 20 giorni
3 1/2 %	" " " " " 40 "
3 1/2 %	" " " " " 3 mesi
4 %	" " " " " 6 "

Godranno dell'interesse aumentato le lettere in circolazione con 5 giorni di preavviso dal 6 novembre a. c. quelle con 15 giorni dal 13 giorni e quelle con 24 giorni dal 25 novembre a. c.

IN BANCO GIRO
abbuonando il 3%, interesse annuo sino qualunque somma; prelevazioni sino a fiorini 20.000 a vista verso chèque; importi maggiori preavviso avanti la Borsa. — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio la valuta del medesimo giorno.

Assume per propri correntisti l'incasso di Cambiali per Trieste, Vienna e Budapest, rilascia loro assenti per queste ultime piazze ed accorda loro le facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.

b) S'incarica dell'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divise, nonché dell'incasso d'assegni, cambiali e coupons, verso 1/8% di provvigione.

c) accorda ai suoi committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie e ne cura gratis l'incasso di coupons alla scadenza.

La Filiale della Banca Union (Sezione Merel) s'incarica dell'acquisto e della vendita di merci in commissione, accorda sovvenzioni ed apre crediti sopra mercanzie ad essa consegnate, oppure polizze di carico o Warrants.

NOVOST!!!

Pečat „TRST“ najprikladnejše darilo, jako koristen, zadržujoč vse, kar je potrebno v pisarni, kakor: pečat iz kavčuka, z avtomatičnim barvilom, pero in svinčnik, vse v najelegantnejšej obliki iz nikla in pregibljivo, da se more hraniti v žepu. Nadalje okusno izdelani pečati v obliki medaljonov, ur, škatičice za žvepljenke in razni drugi nežni pečati.

Pri odlikovanem grafičnem zavodu
H. FREISINGER-JA
Lloydova palača ulica „Mercato vecchio“ 4
V TRSTU.